

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ความเป็นประชาสังคมในการปฏิบัติการทางสังคมของชุมชน ชนบทภาคเหนือ	
ชื่อผู้เขียน	นางอำไพ อุตตาธรรม	
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ ลีสุวรรณ	ประธานกรรมการ
	รองศาสตราจารย์ ดร. พศิน แดงจวง	กรรมการ
	รองศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ พงษ์วาท	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์องค์ประกอบของความเป็นประชาสังคมในการปฏิบัติการทางสังคมของชุมชนชนบทภาคเหนือ โดยมีกรอบแนวคิดพื้นฐานว่าการปฏิบัติการทางสังคมของชุมชนชนบทตามวิถีวัฒนธรรมชุมชน เป็นการปฏิบัติการทางสังคมที่มีรูปแบบและลักษณะของความเป็นประชาสังคมตามแนวคิดของนักการศึกษาไทย ในการศึกษาครั้งนี้ (ในช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2541) ได้เลือกศึกษาหมู่บ้านห้วยน้ำ ตำบลศิลาแลง อำเภอปัว จังหวัดน่าน โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่อาศัยแนวคิดทางสังคมวิทยา มานุษยวิทยาและแนวคิดทางการศึกษานอกระบบ เป็นกรอบการวิจัยในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ รวมระยะเวลา 2 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือตัวผู้วิจัย ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเคราะห์ปรากฏการณ์กับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การปฏิบัติการทางสังคมในด้านต่าง ๆ ของผู้คนในหมู่บ้านชนบท นอกจากจะเกิดจากกระบวนการเรียนรู้เพื่อชีวิตของชุมชนร่วมกัน ภายใต้วัฒนธรรมของชุมชน ที่มีกฎ จารีต ประเพณี ความเชื่อที่ก่อตัวขึ้นจากพื้นฐานทางธรรมชาติและศาสนาที่เป็นตัวควบคุมแล้ว ยังเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อ

การอยู่รอดของชุมชนร่วมกันอีกด้วย กระบวนการพัฒนาของรัฐและระบบตลาดที่เข้ามาสู่ชุมชนด้วย กระแสของโลกาภิวัตน์ที่การเดินทางของข่าวสารข้อมูลที่หลากหลายรูปแบบ ได้บ่มเพาะให้ชุมชนเกิดการ ปฏิบัติการทางสังคมเพื่อต่อสู้ต่อรองกับระบบต่าง ๆ ที่มาจากนอกชุมชนอยู่ตลอดเวลา การปฏิบัติการ ทางสังคมเหล่านี้เป็นผลลัพธ์ของกระบวนการคิดและกระบวนการเรียนรู้ที่แฝงไว้ด้วยระบบคุณค่าของ วัฒนธรรมชุมชนที่มีทั้งการผลิตใหม่และการผลิตซ้ำอยู่ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง

การแสดงออกถึงการมีลักษณะของการปฏิบัติการทางสังคมที่มีความเป็นประชาสังคมของ ชุมชนชนบทที่สำคัญคือ มีการรวมกลุ่มในการทำกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาของชุมชนร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะกลุ่มของชาวบ้านที่เป็นการหาแนวทางร่วมกันและดำเนินการแก้ปัญหาาร่วมกันด้วยพลังแห่ง ความเป็นพวกเดียวกัน อันมีรากเหง้าของการปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมชุมชน จนกลายเป็นการดำเนิน กิจกรรมในลักษณะกลุ่มที่มีจิตสำนึกสาธารณะอย่างแท้จริง ด้วยผู้คนในชุมชนได้ตระหนักว่าการกระทำ ใด ๆ ทางสังคมของตนย่อมส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในชุมชนของตนด้วย การปฏิบัติการทางสังคมจึง เป็นการแสดงออกซึ่งอำนาจในการจัดการของชุมชนอย่างมีศักดิ์ศรี ตลอดจนเป็นกระบวนการการเรียนรู้ เพื่อชีวิตของชุมชนในการกำหนดเป้าหมายแห่งการอยู่ร่วมกันของผู้คนในชุมชนได้อย่างสมดุลสอดรับ กับการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและสังคมอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

Thesis Title	Civil Society Components in Northern Rural Community's Social Actions		
Author	Mrs.Ampai Auttatarn		
M.Ed.	Nonformal Education		
Examining Committee	Assoc.Prof.Dr.Chukiat	Leesuwan	Chairman
	Assoc.Prof.Dr.Pasina	Thanchuang	Member
	Assoc.Prof.Dr.Annop	Pongwat	Member

Abstract

This thesis was a qualitative attempt to delineate and analyze the various civil society components of social actions undertaken by a Northern rural community. The attempt was based on the assumption that community culture-based social actions themselves naturally contained such components as conceived by Thai scholars and educators. The study site was Huanam Village, Silalaeng Sub-District, Pua District of Nan Province relying on sociological, anthropological and nonformal education concepts as an analytical framework during the field investigation process. The field work was conducted during 1997 – 1998.

The researcher found that social actions undertaken by such community members had stemmed from the community's own daily life-oriented learning process within its unique culture, itself regulated by naturally and religiously observed beliefs, traditions, mores and rules. Moreover, those social actions themselves constituted a learning process guaranteeing the community's own survival amidst various impinging forces. State development processes and projects as well as the free market system penetration from the outside, themselves constitute those impinging forces, did play a crucial part in shaping community actions as a means to fight against such forces. Those community social actions were found to have continuously recreated and reproduced themselves.

Key civil society expression of those community social actions was the act of banding together in groups undertaking various activities intended to tackle and cope with community problems on a continuous basis. Group members jointly worked to come up with solutions to those problems driven by the common sense of sameness which, itself, was deeply rooted in community's age-old cultural interactions. Resulting group activities clearly demonstrated the presence and existence of what was academically called public or collective consciousness. Community members had come to realize that their any social actions did have an impact upon any changes taking place within their own community. Therefore, such social actions were in a sense expressions of a kind of power to control and handle what was going in the community with dignity. At the same time, they amounted to life-oriented learning processes whereby community members were able to chart their own destiny and courses of action in the face of ever changing natural and social circumstances.